

فاطمه رحیمی، ۱۴۰۴

اثربخشی برنامه تدریس مبتنی بر بازی گروهی بر یادگیری مفاهیم ریاضی و مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان پسر پایه پنجم ابتدایی شهر سبزوار

هدف پژوهش حاضر، بررسی اثربخشی «تدریس مبتنی بر بازی گروهی» بر یادگیری مفاهیم ریاضی و مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان پسر پایه پنجم شهر سبزوار بود. طرح مطالعه از نوع نیمه‌آزمایشی با پیش‌آزمون‌پس‌آزمون و گروه کنترل نابرابر بود. جامعه آماری، دانش‌آموزان پسر پایه پنجم ابتدایی شهر سبزوار بودند. حجم نمونه در این پژوهش تعداد 32 دانش‌آموز بودند که به روش نمونه گیری خوش ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند و در دو گروه کنترل و آزمایش بصورت تصادفی قرار گرفتند ابزارها شامل پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی ماتسون (1976) و پرسشنامه انگیزش یادگیری ریاضی یونگ ام (2005) بود. داده‌ها پس از اجرای برنامه تدریس مبتنی بر بازی گروهی برای گروه آزمایش گردآوری و با روش‌های آمار توصیفی و استنباطی بررسی پیش‌فرض‌ها و تحلیل‌های کوواریانس تک‌متغیره و چندمتغیره تحلیل شد. یافته‌ها نشان داد برنامه تدریس مبتنی بر بازی گروهی به بهبود معنادار یادگیری مفاهیم ریاضی می‌انجامد. همچنین در حوزه اجتماعی، افزایش معنادار در مهارت‌های اجتماعی کل مشاهده شد؛ به‌طور مشخص، شاخص‌های مثبت مانند مهارت‌های اجتماعی مناسب و رابطه با همسالان تقویت شد و در مقابل، مؤلفه‌های مسئله‌زا از قبیل رفتارهای غیر اجتماعی، پرخاشگری و تکانشگری، و برتری طلبی/اطمینان افرادی کاهش یافت. تحلیل‌ها پس از کنترل پیش‌آزمون انجام شد و پیش‌فرض‌های لازم برای آزمون‌های پارامتریک برقرار بود؛ بنابراین می‌توان نتایج را معتبر و قابل اتقا دانست. بر پایه این نتایج، تدریس مبتنی بر بازی گروهی رویکردی کارآمد برای ارتقای هم‌زمان عملکرد تحصیلی در ریاضیات و بهبود مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان تلقی می‌شود. بحث نظری پژوهش نشان داد که هم‌افزایی سازه‌گرایی اجتماعی و یادگیری مشاهده‌ای، همراه با طراحی دقیق بازی‌های هم‌تراز با اهداف درسی و تسهیل‌گری فعال معلم، سازوکارهای توجه، انگیزش، تمرین معنادار و تعامل مؤثر را به‌طور همزمان فعال می‌کند. این الگو از حیث کاربردی، توصیه می‌شود در برنامه درسی و تربیت‌معلم مورد توجه قرار گیرد و با پیش‌کیفیت اجرا و بازاندیشی گروهی، پایداری و انتقال اثر تقویت شود.

کلیدواژه‌ها: واژگان کلیدی: تدریس مبتنی بر بازی گروهی؛ یادگیری مفاهیم ریاضی؛ مهارت‌های اجتماعی.

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۴۰۴۰۱۶۳۲۸۶۹۵

تاریخ دفاع: ۱۴۰۴/۱۱/۲۷

رشته‌ی تحصیلی:

دانشکده:

استاد راهنما: دکتر علی کریمی

Thesis:

The effectiveness of a group game-based teaching program on learning mathematical concepts and social skills of fifth-grade male elementary school students in Sabzevar city

This study examined the effectiveness of a group-based game-oriented teaching program on mathematics concept learning and social skills among fifth-grade boys in Sabzevar. Using a quasi-experimental pretestposttest design with a control group, data were collected with the Matson Social Skills Questionnaire and a Mathematics Concepts Learning via Play-Therapy Questionnaire. Following implementation of the intervention in the experimental class, data were analyzed through descriptive statistics and parametric inferential tests (assumption checks and ANCOVA/MANCOVA with pretest control). Findings indicated that the game-based teaching program led to a meaningful improvement in mathematics concept learning. In the social domain, overall social skills increased, with gains in adaptive facets (e.g., appropriate social behavior, peer relations) and reductions in maladaptive facets (e.g., asocial behavior, aggression/impulsivity, domineering/self-overconfidence). Assumptions for parametric testing were met, supporting the analytic validity of the results. The discussion interprets these outcomes through a synthesis of social constructivism and social learning, emphasizing how well-aligned game mechanics, immediate feedback, and structured peer interaction jointly activate attention, motivation, deliberate practice, and effective collaboration. Practically, the approach is recommended for curriculum and teacher training, with attention to implementation fidelity and guided group reflection to strengthen the durability and transfer of effects.